

KAM-juridiikkaryhmän kokous 2/2025

Paikka: Suomen kirjastoseura, Runeberginkatu 15 A 6, 00100 Helsinki

Aika: 11.3.2025, klo 14.00–15.30

Osallistujat verkossa: Anniina Dahlström, Outi Hupaniittu, Janne Kuusisto ja Virva Salama

Osallistujat paikalla: Jonas Lång (koollekutsuja 2025), Pekka Heikkinen, Juha Henriksson, Iida-Maija Koivisto, Mikko Kuutti, Erika Lauri, Juha Manninen ja Soile Manninen (kokouksen 2/2025 sihteeri)

1. Edellisen kokouksen muistio

- Hyväksyttiin 1/2025 kokouksen muistio.

2. Out-of-commerce -keskustelut KAM-organisaatioiden ja tekijänoikeusjärjestöjen välillä

- Keskusteluja jatkettu ääniteoksista, päästy aika pitkälle. Uutena teosluokkana radiokanaviin liittymättömät podcastit. Kielikursseista keskusteltu myös. Tulossa av-teokset, jossa KAVilla on tärkeä rooli.
- Käsittelemättä: kirjalliset teokset ja kuvapohjaiset teokset, muutamissa kohdissa vielä erimielisyyttä, esim. alkaako edustavuus tietyn vuoden jälkeen julkaistuista lehdistä.
 - Järjestöillä ei olisi edustavuutta opinnäytteisiin eikä oppimateriaaleihin.
 - Kuvien osalta Kuvastolla edustavuus taideteos-tasolla, mutta valokuvista tulee vielä keskustelua.
- Perinneaineistojen osalta rajattava mahdollinen musiikin käyttö.
- Yle on kulttuuriperintölaitos vain tiedontouhinnan osalta, joten ei se osallistu OoC-keskusteluihin tekijänoikeusjärjestöjen kanssa.
- Järjestöjen toive on saada työ valmiiksi ennen kesää 2025.
- Jatkokeskustelun aihe OoC-teosten osalta: miten todennetaan oikeudenhaltija?

3. Tietosuoja

- Tiistaina 1.4.2025 [European Copyright Office Hour -webinaarissa](#) Juha Henriksson, Outi Hupaniittu ja Virva Salama esittelevät ["Tietosuoja KAM-sektorilla"-julkaisua](#).
 - Tähän mennessä Europeanan piirissä puhuttu paljon tekijänoikeuksista, mutta [data-avaruuksien](#) kannalta tietosuoja on tärkeä aihe.
 - Keskusteltiin tietosuoja-julkaisun englanninkielisestä raakakäännöksestä. Tekstiä käytettäisiin Europeanan tai muun tietosuojatyön pohjana. Juha kysyy kirjoittamiseen osallistuneilta luvat CC BY 4.0 -lisenssin käyttöön.

4. Rights Statements

- Europeanan tekijänoikeusryhmässä keskusteltu [Rights Statements](#) -hallinnoinnista, jossa olisi nyt tarve muodolliselle koalitiolle. Tekninen alusta toiminut, mutta epävakautta toiminnassa nähtävillä.

- Haaste: Finnassa haluttaisiin lisätä Rights statements -käyttöä, joten Suomen olisi hyvä olla mukana konsortiossa laajemmin. Juha Henriksson on keskustellut asiasta OKM:n ja Kansalliskirjaston kanssa, tulossa myös keskustelu CSC:n kanssa.
 - Rights Statementit tarpeellisia; CC-lisenssit koskevat tekijänoikeuksia, statementit kertovat tarkemmin muista käyttöehdoista.
 - Kaikki Rights statementit eivät ole yhteensopivia suomalaisen lainsäädännön kanssa, joten KAM-juridiikkaryhmällä voisi olla rooli kansallisten "statementien" muotoilemisessa ja voitaisiin näin vaikuttaa tulevaan kehitykseen.
 - Avoimeksi jää, millaista statementeja annetaan out-of-commerce -teoksille? DSM-direktiivi ei sano tästä mitään. Entä tekoälyn käyttö?

5. Eettiset suositukset -työryhmän kuulumiset

- Outi Hupaniitti on työryhmän vetäjä, ryhmässä mukana Jonas Lång, Erika Lauri ja Virva Salama.
- Aluksi käyty läpi, millä tahoilla eettisiä ohjeistuksia päivitetty. Kirjastoissa ja museoissa ei päivitystarvetta juuri nyt, akuutein tarve arkistoilla.
- Yhteiset eettiset kysymykset tuodaan myöhemmin KAM-juridiikkaryhmän keskusteluun.
- Avoimia kysymyksiä:
 - Ketkä ovat suosituksen hyväksyjä?
 - Tarvittaisiinko oma valvontaa eettisille säännöille? Eettiset rikkomukset tuovat usein mainehaittoja organisaatioille. Keskusteltiin TENKin eettisten ohjeiden käytännöistä, niiden ohjaava vaikutus on suhteellisen vahva.

6. Lakiehdotukset

- Hallituksen esitys eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi, lausuntoaika päättyi 31.1., lausunnoissa huomioitu mm.
 - Kysymykset liittyen kulttuuriperintöön
 - Uudet virastot: kulttuuriperintövirasto ja Kulttuurivirasto
 - KAVIn asema
 - Celian ja Varastokirjaston yhdistäminen Kansallisarkistoon.
- Hallituksen esitys eduskunnalle arkistointilaiksi ja laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain muuttamisesta, lausuntoaika päättyi 11.3.
 - Kiinnostavia asioita hallituksen esityksessä mm. aineistojen etäkäyttö, jossa ei ole huomioitu tekijänoikeuksia. Tutkijakäytön lisäksi pitäisi huomioida koko KAM-sektori ja tekijänoikeuslain 16a § mahdollisuudet.
 - Arvonmäärityksessä huomioitava tutkimusarvon lisäksi kulttuuriperintöarvo.

7. Muut asiat

- Europeana-konferenssi 11.–12.6.2025 Puolassa: <https://pro.europeana.eu/page/conference>
- Europeana liittynyt TAROCH-koalitioon: <https://pro.europeana.eu/post/the-europeana-initiative-joins-the-taroch-coalition-for-open-cultural-heritage>

- Juha Manninen kertoi hankintalain uudistuksesta, jonka HE:n lausuntokierros oli juuri päättymässä. Yleisten kirjastojen kannalta HE:ssä ehdotetut uudistukset toisivat suuria ongelmia Koha-Suomi Oy:n osalta. Tällä hetkellä Koha-Suomi Oy tuottaa kirjastojärjestelmäpalvelut 106 kunnalle 8 htv:llä. Jos laki menee läpi, Koha-Suomi Oy ei voi enää toimia, ja yleisten kirjastojen järjestelmäpuolella olisi käytännössä monopoli.
- Pekka Heikkinen: Kansalliskirjasto lähettää Yleisten kirjastojen neuvoston (YKN) aloitteesta kyselyn kunnille, aiheena digitoitujen lehtiaineistojen välittäminen käytettäväksi yleisen kirjastojen tiloissa.
- Jonas Lång: Sivistysvaliokunta pyytänyt lausuntoa Kulttuuripoliittiseen selontekoon mm. SLS:stä ja Suomen kirjastoseuralta. Selonteossa pääosassa on luova talous, mutta kulttuuriperintö-asiat ovat jääneet sivuun. Tekijänoikeutta käsittelevä kohta selonteosta löytyy.

Komentoinut [MS1]: Tämän osalta oli huonot muistiinpanot enkä saanut varmuutta edes YKN:n kokousmuistiosta: <https://www.kirjastot.fi/neuvosto-p%C3%B6yt%C3%A4kirjat/2-2024>

Komentoinut [HV2R1]: Kansalliskirjasto lähettää kyselyn kunnille, YKN:n aloitteesta, aiheena digitoitujen lehtiaineistojen välittäminen käytettäväksi yleisen kirjastojen tiloissa.

8. Seuraava kokous

- Aika: **tiistaina 6.5.2025 klo 15–16.30,**
- Paikka: **Svenska litteratursällskapet i Finland (SLS), Snellmaninkatu 13, 00170 Helsinki**